

EESTI NOORUS

NOORSOO
KULTUURI
AJAKIRI

ILMUB
ÜKS KORD
KUUS

TELLIMIS-HIND:

1	aasta peale	Kr. 1.80
1/2	aasta peale	" 1.—
1/4	aasta peale	" 0.50

KUULUTUS-HINNAD:

1	lehekülge . . .	Kr. 30.—
1/2	lehekülge . . .	" 15.—
1/4	lehekülge . . .	" 7.50

TOIMETUS JA TALITUS TALLINNAS, HARJU T. 37

Nr. 2

APRILL

1929

ÜENÜ esitava kogu koosolek 9. ja 10. III. s. a.

See „noorte parlament“ oli erakordselt üksmeelne, töö- ja tulemuste rikas. Kogust võttis osa esitajaid pea igast kodumaa nurgast. Vastu võetud resolutsioonid ja muljeid toome teisel eraldi.

SISU: Teeavastajale — O. Ibius. Viis luuletist ÜENÜTO kirjandusvõistluselt — Hugo Lepik, Laura Grau, Efemeer. Nõiaring — A. Meikop. Turismi arendamisest noorsoo peres — Ed. Riismann. Jüriöö. M. Mullari. Kümme aastat edu suunas. Edri. — ÜENÜ Esitava Kogu muljeid ja resolutsioone. Noorsoo töö mailt (Soomest, Rootsist, Saksast, Itaaliast, Eestist). Pilte noorsoo tegevusest.

Teeavastajaile.

O. IBIUS.

ÜENÜ Kolga-Jaani osak. esimees.

Oleme*) otsijaid, eksijaid, uute teede avastajaid. Rahulolematus endaga ja meid ümbritsevi elunähetega on meid toond noorusliikumise radadelle, selle asemel, et olla „ajakohane“ ja minna kinno ja kõrtsi.

Pyye aidata kaasa parema, ilusama, õilsama yhiskonnani jõudmiseks ja ise kasvada inimeseks, selle sõna õilsamas mõttes on meid tõukamas yha uutele ja uutele ponnistusile.

Otsime selleks teid, eksimegi mõnelgi juhtumil, ent oleme veendund et avastame otsijate-eksijatenagi mõnegi uue tee.

Kultuurarengu suuna ja ilme on ikka määrand yksikuid tugevakarakterlikke isiksusi, kellel on jatkund taht ja julgust ise otsida endale teed ja minna enda leit teed.

Enamus tallab allati vähemuse rajat radu. Elu on selleks ju liig lyhike suuremale hulgale, et leiduks aega kõhutamise, rõivastumise ja lõbutsemise kõrval elu suunalegi mõtlemiseks! Las' ta lähéb kuis lähéb! Huntide hulgas pead huntide viisi huluma! Palju sarnaseid väljendusi leidub veelgi neil muile järeleahvijail iseloomutuil kaasaajooksikuil, keda nimetaksin meelsasti ahvinimeseks. Teised jälle ei viitsi sedagi, nad ei mõtle hetkekski elusuunale vaid „elavad“ ykskõik kuis, justgu automaat, mis yleskeerat ja nyyd liigub tahtetult ja mõtetult. Masininimeseks kutsuksin noid.

Ja kolmas liik — isikinimesed — isiksused, kes omavad enda tahte, enda tee, mõtlemistahte (ei ytle meeeldi mõtlemisvõime, sest eeldan selle olemasolul iga, kas ta seda siis tarvitab või ei).

Nood viimaksmainitud ongi kultuurilisearengu võimaldajaid, uute teede avastajaid. Poleks mõeldav inimlik kultuur nendeta, poleks mõeldav eelmiste ryhmituste olemasolugi — poleks ju siis, keda järele ahvida, poleks seda, kes keeraks yles masinvärgi.

*) Autori kirjaviis muutmata.

Nii siis — kui tahame kiirustada kultuurilist arengut, anda sellele uus suun, avastada uusi teid — siis enne kõike saage isikinimesiks!

Selleks julgegem mõelda iseseisvalt. Kui mõtleme nii kui see „moes“, tegutseme nii kui see „moes“, siis jääme kindlasti paigale või läheme yhteist sellestki unustades tagasi.

„Yldarvamine“, „avalik arvamine“, „mood“ on olnud ja on edasi arengut takistavaiks tegureiks; isiksuse, enda „mina“ omapära ja paremusi arendamisel suurimaid pidureid. Jäädes noid ebajumalaid kummardama, ei pääse me kyll kunagi ilusamasse ja õilsamasse tulevikku.

Laske vaid korraks pilk libiseda yle ajaloo veergude ja te näete, mis too „õiglane“ avalik arvamine „rahvahääl“ (nis olevat yhtlasi „Jumala hääl“) on teind uute teede avastajaiga: ristilöömised, tuliriidad, vanglad, seltskunnast väljaheit, poriloopimine tähistavad „avalikarvamise“ armust nende teed — ylevat teed alt yles. . . Ja siis hiljem aastakymnete, sajandite möödudes on märganat oma eksitust ja on seda hääksteht kivisammaste ja õõnsalt kumisevi fraasega. See on teeavastajate saatust, ent nendeta pole siiski loodav praegusest teistugune tulevik ja nende rajat teid sammub hiljem ikkagi too hulk, kellel puudub enda tee ja tahe selle otsimiseks.

Oleme asund otsima enda teed, iga yksikult, ent jutustades oma tulemusist muilegi samas suunas teedotsijaile oleme moodustand ometi kollektiivse uute teede avastajate ryhmituse — YENY, keda liidab ühine suun — parem, ilusam, õilsam yhiskund.

Meie jõuame sihile vaid siis, kui oleme tõelikke teeavastajaid ning sellest võib anda tunnistuse ainult meie töö, meie elu tervikuna. Peame julgema mõelda vabalt, ilma kysimata, mis arva-

E E S T I N O O R U S

vad sellest teised. Keegi ei suuda meid mõista hukka, kui annab meile õiguse meie enda sisetunne, too kõigi teeavastajate kompass.

Asjatuks jäävad kõik mõtted, millel pole tulemusi, millele ei järgne tegu. Peame tegutsema vastavalt oma tõekspidedele.

Peame mõtlema ja tegutsema iseseisvalt, oma sisetunde kontrollil ja juhtimisel — see on tee uude yhiskunda, see on tee endas inimese kasvatamiseks. Noorusautonoomiaks on seda nimetat.

Suur on vabadus mis see tee meile annab, aga suur on yhtlasi vastutus. Peame yhtlasi meeles, et see ei tohi

võtta kelleltki samasugust õigust oma tee käimiseks!

Teadmisi ja karakterit vajame selleks, et leida oma tee ja pysida sellel ka siis, kui pole näha yhtki kaasatulist.

Kõlbluslikud normid, mis pysind aastatuhandeid ja neil põhjenevaid kõrgemaid tundeid on parimaid nõuandjaid kahtlushetkeil.

Nii varustetult uute teedeavastamisele asuda on meile yhiskundlikuks kohustuseks, selleks kohustab meid meie sisetunne, mis peab meile häbistavaks jääda võlglasteks enne meid eland teeavastajaile.

O. Ibius.

Viis luuletist.

ÜENÜTO kirjandusvõistlusel auhinnatud teosist.

Allegro piu mosso.

„Efemeer“

Õöl eila see oli, vihm kohinal tuli mu tupp,
ja tuli mu tupp külma, nukker ja kodutu tuul,
ja piiskade argne sadu kesk poolvalgeid varje
kui taevasse tõusis ahk, pilvisse looritud kuu. —

Mu toas kui ka väljaski valgus kõik värises,
õõtsus,
ja uniseid kuldnokki õrnasti sabistus puul:
Nii palju on unesid kevade lindude hingis,
ent ilusaim siiski all suletud laugude Su.

Nii palju on rõõmusid puhkevaid kevade punges
ent palgil Su naeratus ilasaim heljuda võib —
Õöl sellel on soovisid, ihasid, kirgesid tuhat,
Su unede ümber ent pühade võlulik võim . . .

Õõ oli täis hääli, täis valulist ärkamiskaja,
mu ümber kõik kohas kui tammidelt laskuksid veed,
ja luksus ja hõiskas ja kees kõik mu veres —
all ojas jääd endale rabinal mürdsivad teed. —

Ja õöl sellel täna, kesk sündivaid, surevaid varje
mu uned on Sinust, Sust tuksuva vere on hõik,
Su kaju, Su profiili kava ma vaatlesin vargsi,
sest tõrjut on ära muud uned mu südamest kõik. . .

Kollane liblik.

Laura Grau.

Puistand silmile magusat uima
kollase liblika värisev tiib.
Õnnevärina hingesse tuima,
tule tuksleva veresse viind . . .

Kaugete metsade vaikivas süles
õitsemas muinasmaa sinilill —
seda tean, koidu leekivas tules
päikese ootel ma ärevil.

Õitsema tundmata metsade sülle
sinilill õnnetoov peitnud on end . . . :
Teed sinna muinasmaal näitab kas mulle
kollase liblika vallatlev lend?

ÜENÜTO luule ja novelli võistluselt.

ÜENÜ Tallinna osakonna poolt korraldatud noorte kirjandusvõistlusest võttis osa 32 autorit teosega. Jury poolt krooniti II. auhinnaga humoresk „Lehmakiitsak“, mille autor *A. Grünberg*, III. auhinnaga humoresk „Välgahtlenud plika nägu“, autor *R. Ustermann* ja kogu novelle, autor *Helmi Siigur*. Luuletisist sai II. auhinna märgusõna „Kobalt“, autor *Hugo Lepik*. III. auhinna „Laid Meren“ — *Laura Grau* ja märgusõna „Efemeer“, mille autor oma nime polnud avaldanud. Meie pildil seivavad: *H. Lepik* ja *R. Ustermann*, istuvad: *H. Siigur*, *R. Grünberg* ja *L. Grau*. Katkeid auhinnatud proosast toome järgmises numbris.

Kelgutuslaul.

„Efemeer“

*Tule jälle, tule, sest igatsen Sind
näha istumas nii minu eel . . .
Veel tule, tule, sest janus Sind,
palves Sind igatseb iga mu meel.*

*Tule, rütmin õõsttes viib tee
tänavalt parki puude vahele.
Kahele meile rõõm kõik see —
tule — viin parki Su puude vahele!*

*Näha Sind igatsen väga kui jumalat,
jumalannat nii väga, nii meeletult.
Keeletult imetlen Sind. — Oo jumalat
oma siits imetlen. Tummalt, meeletult.*

*Näha vaid võin Su juuste säravat
lokki ja mütsi, elastilist selga.
Helgavana nii taevaste väravat,
õnne ja hõisku ei süda mu pelga.*

*Tule sest, tule! Kelgul on tiib, —
olen Su kotkas kesk tuisku, kesk lund,
sund kelle vere Su kisub ja viib. —
Tule! — ja pärast sest näemegi und . . .*

E E S T I N O O R U S

Melankoolia tänavail. Hugo Lepif.

Sajab udu, külma uduhärma.
Mürtsub tinaraske sõdurite samm.
Kihutavad autod, tulitähti
Sähvib traadilt ragisedes tramm.
Kiirelt peksab lumme kabja raud.

Õitseb õhus suitsu lääge vina.
Huilgab vabriku ja ärasõitva laeva
Vile. Teisal vastab saabuv rong.
Nagu palve tõstub torne taeva,
Ümber linna kuma-oreool.

Sajab udu, külma uduhärma.
Mürtsub tinaraske sõdurite samm.
Võõrad sõidud, võõrad käigud, pilgud.
Rängalt rõhub üksinduse tamm
Keset rahva kihisevat merd.

Mõttetuse ringis. Laura Grau.

Ma mõttetumalt ellu sattund
kui lõksu kavalasse hiir —
nii kitsas oleskluse piir;
nii umbelt hing siin elavana mattund.

Eks minagi kord helgepäiselt siirdu
[tahtnud,
kus kõigi avaruste veetlev siniviir . . .
Liig hävitav olnd läbipõlemine kärsitu
[ja kiir
ning pettumustes liialt kalli hinna
[maksnud.

Tambib trotuaare tuhandete
jalgu. Suuri, väikseid, kergeid, väsind tööst.
Keda kutsub kohvik, ball või eine,
Keda nälgiv pere, pette sööst,
Keda võõra mehe võõras süng.

Kõnnib, kõnnib jalgu lugemata . . .
Kas ka keegi küsib, aru endal annab:
Kuidas möödub aja tiiva sõud,
Mis on õnn ja elu mis meid kannab,
Kuhu rutt see kärsik, milleks, miks?

Ah, milleks ometi see närv valu rinnas
ja kurgus kibe pisarate maik, —
et pääl sul kõikjal puudub rahuline paik
ja inimhing liig odavalt siin hinnas!..

Ükskõik, kas nii või teisiti su laev
[on laineist kantud,
kas sihiks põhi, lõuna, lääts,
kas silmis seisnud põhjaminek sul või võit—
on kõige lahenduseks üks vaid vastus antud,
jäänd lõputulemuseks üks vaid väljapääs:
et kogu retk vaid olnud Manalasse sõit . . .

ÜENÜ Saadjärve osakonna kirjandusrühm töökoosolekul Saadjärve koolimajas 2. IV. 29 a. Käsitlemisel parajasti rahvaluule.— Rühm töötab osakonna kirjalikmetaja, kohaliku õpetaja Feldmani juhatusel.

Nõiaring.

Vana variseb kokku, lootus jääb noorile.

Sajad korrad on meil ajakirjanduses, hariduspäevil, kongressidel, õpetajate- ja haridustegelaste nõupidamisel jne. rõhutatud koolist lahkuva noorsoo isetegevuse vajadust. Kümned korrad toonitud noorsooliikumise tähtsust ja ametliku haridustöö raskuspunkti nihutamist linnast külla, maale, maanoorte juure...

Ent meie kõrgemat hariduspoliitikat pole tänini palju kõigutand need demokraatlikud tuuled — Šipkal on kõik endist viisi vaikne ja sageli juhtimas keelav kroonuvaim. Ning ka provintsis jälgitakse Toompead ja Tõnismäge ja ollakse vahest paavstlikum kui paavst ise...

Hiljuti lõppend ÜENÜ Esitava Kogu noorte esitajailt võis selles suunas kuulda mitmesuguseid ja mittearmsaid asju.

Ühele ÜENÜ osakonnale, kes end maavalitsuses palus ühevääristada haridusseltsidega ja lõbustumaksu 25% pealt alandada haridusseltsidele määratud 10%-le, vastati otsekohe: „Muutke end haridusseltsiks, saate ka 10%!“ Kusagil pastori juhtida olevas maa keskkoolis lubatakse õpilasnooril küll ÜENÜ laulukoori harjutusil laulda kaasa, kuid esinemisi nad Baueri aegse keelu põhjal kaasa teha ei tohi. Teisal, mereäärse maakonna linnas (ja ka kahes maakonnas asuvas keskkoolis) on seminari (!) ja keskkooli õpilasile (ka täiskasvanuile) osavõtt ÜENÜ osak. tegevusest kõvasti keelatud ning üht vastavas näiterühmas kaasaharjutand õpilast ähvardas koolist väljaheit. — Ent sama linna puurilindena haritud õpilased olla siiski kõlbliselt madalal ja 143 õpetajaist olla seltskonna tegelasi vast 3-4... „Vana variseb kokku — lootus jääb noorile!“ oli õhkkonda tundva koolimehe ütelus hiljutisel haridusministeeriumi nõupidamisel.

Jääbki. Samas maakonnas ongi ÜENÜ elavamates osakondades juhtivail kohtel keskkoolide bürokraatiaga vastollu sattund õpilased ja hiljuti lõppend osakondadevahelisel nõupidamisel jäi

mulje: hariduspoliitika rõhutab kooli (ent rahvas on koolist võõrdumas) ja ignoreerib noorteühinguid, ent viimaseil on rahva poolehoid...

Lugu pole parem ka algkoolis. Nii saab kooliruumegi kergemini poliitilisiks kihutuskoosolekuiks ja erakondlisiks olenguiks, kui koolist lahkund noorile enesekasvatuse ülesandeiks... Ja isegi algkoolide noorusliikumise easse jõudvaid vanemaid õpilasi hoitakse eemale väljaspool kooli tehtavast noorustööst ning tuleb seda sageli teha — nagu kurdeti — maatulundusklubide, metsaistatamispäevade jne. kaudsete teede kaudu ning kusagil on koolijuhataja isegi viimase keelanud. Ent sama kooliruumides olid korraldatud moodsa tantsu kursused, millest nii õpetajad, kui õpilased võtsid osa ja mida juhtis üks „keskkooli-õpilane“... —

Kui ÜENÜ osakonde koosseisus tema algupäivil oli selles maakonnas õpilasi 70%, Baueriaegse keelu järel 22%, siis nüüd loomulikult vaid 9%. Tundub, kui oleksid tulnud tagasi õndsate keisrite ajad...

Ent jää liigub... Kui möödunud 10 a. jooksul hariduspoliitika organid ja koolitegelased suhtusid ükskõikselt koolist lahkuva noorsoo saatusele, on nüüd — olgugi üheteistkümnendamaal tunnil — jõutud arusaamisele, et koolist lahkuvate noorte enesearendamise alal meie hariduspoliitika on ühekülgne ning süsteemitu. Tõendavad seda väljavõtted koolinõunikude päeval 25-26 märtsil s. a. vastuvõetud resolutsioonid:

„Koolist lahkuva noorsoo vabaharidustöös tuleb omav. haridusosakondadel luua kindlam korraldus. Tuleb üleskutsuda vanemaid tegelasi noorte organiseerimistöö elustamiseks ja süvendamiseks.“

„Koolist lahkuvate noorte ühenduses hoidmiseks kooliga tuleb hoolitseda, 1) et kool kujuneks armsaks ja mugavaks, teiseks koduks noortele; 2) et kool kujuneks kultuurikandjaks tsentrumiks; 3) et

koole maal varustataks raamatukogudega, lugemislauadega, muusikariistadega, raadioga, valgustusaparaadiga, kinoaparaadi ja elektrivalgustusega ja spordivahenditega; 4) et kool mõjutaks lahkuvaid noori kasvatajate kõrge eeskujuga, armastusega noorte vastu ja südamlikkude vahekordade loomisega ümbruskonna rahvaga.“

Enesest tähendavad need otsused — kui nad paberile ei jää — pöoret meie hariduspoliitikas. Vast ehk pääseme üheteistkümnendal tunnilgi endisest nõia-ringist . . .

*

ÜENÜ pühitseb käesoleval kevadel kümne aastast juubelit. Selle aja kestel on sellest suurest noorpõlve perest käinud läbi ligi 20000 liiget ning praegu taovad pea poolteistsajast osakonnast ligi 10000 noort seppa sambaid eesti tulevikule. Läbikäinud liigetest on pea pooled olnud kahekümnendates aastates ja alla selle. Loomulikult on ÜENÜ töö olnud suur kasvatusline tähendus. Kuid ka kultuuriliselt on Ühendusel eesti arengus oma kindel koht ning ulatab ta mõju üle piirigi. On loodud kindlad suhted rootsi ja soome noorsooga. Saadik Wirgo tõendusel on ÜENÜ oma mitme külaskäiguga Rootsi — vanale rahvakunsti maale — palju mõjunud Rootsi — Eesti häädeks suheteks.

Sellest on saadud aru ning rahva, kunstisõprade ja noorpõlve hulgas on Ühendusel kindel poolehoid. Kõneleb sellest juba ÜENÜ pere kiire suuremine maal. Ent siin algab jälle nõia-ring — ei tunnista teda siin veel meie hariduspoliitika.

*

Kui ÜENÜ Keskjuhatus 1928 aasta alul — Esitava kogu vastaval otsusel — isiklikult ja kirjalikult pööras siseministeriumi poole loterii luba saamiseks oma noorsookodu ja rahvaülikooli ellukutsumiseks, leiti seal, et Ühendusel kõik eeldused olemas niisuguse loa saamiseks ja märgiti ta järjekorda, mis pidi järgnema mõne kuu jooksul. Nüüd kui kõik Endlad, Kõidud, ajalehemehed (kel

kül juba oma sihtkapital olemas), kaitseliit ja muuseumid (mõned isegi paar korda) loteriitatud, teatab ministeerium — poolteist aastat hiljem — et palve uue valitsuse poolt eitavalt otsustatud. Muidugi, sest siseministeriumil polnud mingit loterii järjekorda ja lubasid antakse vist kül näo järele. Ühendusel aga puuduvad mõjuva näo ja kaaluga kindralid või erakondade juhid.

Kui eelmine haridusminister ÜENÜ tööd hinnates võttis tema toetuseks riigi 1929 a. eelarvesse kr. 3000.— siis kustutas praegune valitsus ka sellest vähendatud kujul järele jäänud summakese. Juhatati kultuurkapitali juure. Ent noorsootööks puudub eri sihtkapital ning poliitiliste parteide valitsusel seisva kultuurkapitali üldosadest on toetused noortele olnud väga juhuslikud ja minimaalsed, karskus- ja haridusliitude summade kõrval. ÜENÜ Keskjuhatus õigustatud palve kehakult. sihtkapitali valitsuses ühe koha saamiseks otsustati eitavalt kahe töölissportlase, karskusliidu ja tõutervise esitajale kasuks, olgugi, et neil kokku pole sellevõrra kehakultuuri alal tegelejaid, kui ÜENÜ-l üksinda ega ole neil ka niipalju maaga kokkupuutumist...

Sama saatuse osaliseks on saanud ka esinemised teiste ministeeriumite ees. Teotsete käsitöö, põllumajanduse ja kehakultuuri alal „muu seas“ öeldakse ja lubatakse ilusasti edaspidi.

Nii ei tunne ministeeriumid, valitsus ega poliitiliste ja linna mõjude alla kalduv kultuurkapital ÜENÜ-d ega pole siin sõnadest jõutud kaugemale. Miks? ÜENÜ pole poliitiline organisatsioon, ega pole tal eesotsas poliitilisi erakonnasid. Poliitiliste erakondade valitsused rahuldavad omad mehed enne.

Ent ometi pööravad need võimumehed praegu ka rahva poole ning paljude erakondade programmis seisab ka noorusliikumise ja väljasp. kooli tehtava noorustöö toetamine. Kas jälle nõia-ring ja sõnade tegemine? Olgu siis nõia-ring! Vast loob organiseerund noorus omale kord ka ringid, teistsugused, kui noorpõlv astub võimuaparaadi juure.

Turismi arendamisest noorsoo peres.

„Liikumises on edu.“

Ed. Riisman.

Nooruses armastatakse palju liikuda, rännata. Elu näib siis veel nii paljutöötavana, et tahetakse teda haarata korraga. Tüdinetakse kiiresti šabloonlikkusest ja otsitakse uut, erinevat. Sellest rändamistungki. Ümbritsev elu muutub varsti liiga arusaadavaks, igapäiseks, ei paku enam rahuldust otsivale vaimule. Tahetakse võrrelda, näha elu teisel ja vahetumat muljet võtta vastu sealt. „See „uudishimu“, kui teda nii nimetada võiks, on arenemise ja edu parim pant. Ei saa eitada rändamise positiivset külge. See arendab, annab kogemusi ja lisab juure iseteadvust. Õpid tundma ilma ja selle elu kui masinist oma masinat ja ei karda teda enam. Õpid hindama oma õiget seisukohta ühiskonnas, omad elule uue kindla vaatenurga, mis subjektiivsusest läheneb seda rohkem objektiivsusele, mida rohkem liikunud inimene.

Juba vanarahvas oskas hinnata rändamise tähtsusest, tõendades, et rändamine on parim kool. Kuid oskas hinnata ka tema negatiivseid külgi, kui ütles et „veerevale kivile ei kasva sammalt.“ Liialdatuna muutub iga asi positiivsest negatiivseks nähteks. Sama ka rändamisega. Kui rändamine muutub juba haiglaseks kireks, kui inimene elab veel selleks ainult et rännata, siis tõesti ei kasva veerevale kivile sammalt. Seada aga omale mingisugune kaugele ulatavam siht, mille saavutamiseks rändamine suuresti võib aidata kaasa, ei käi enam selle vanasõna alla. Siin on rändamine juba kool, mis annab kaasa inimesele hilisemaks eluks, kus ta juba sammalt hakkab kasvatama, teadmiste pagasit, millega ta ühiskonnale võib olla mitmekordselt kasulik.

Rändamine nüüdsel ajal on muutunud raskemaks ja kergemaks ühtlasi. Raske- maks selles mõttes, et ta nõuab tublisti kapitaali, kergemaks aga selles suhtes, et igasugused veovahendid on teinud kaugused kergelt kättesaadavateks. Kui vanal ajal rändsell liikus ringi, pakk seljas, lin-

nast linna, läks tal rändamine väga pikka- misi, aga teisest küljest ei teinud talle ka ülalpidamine palju muret, sest tööd leidis ta igal pool. Nüüdsel tööpuuduse aja- järgul, ametühisuste ja sisserändamise kitsenduste tõttu ei oleks vaesel rändsellil enam midagi hakata peale. Rändamise lõbu võib omale lubada ainult rikas turist. Ehk kuigi mõni veel rahata ilmakeral rändab, siis nõuab see määratud energiat ja jõu pingutust ning ka — õnne.

Agas kui rändamine on takistatud suurematesse kaugustesse, on igal võimalik liikuda väiksemas mastabis. Ja siin oleks kohal hüüdsõna — õppige tundma oma kodumaad! Kodumaalgi on näha küllalt uut ja huvitavat. Rändamine sisemaal on meil väga vähe arenenud. Meie looduslikult ilusad kohad leiavad vähe külasta- mist. Ja seda põhjusel, et meil ei olda teadlikud küllalt oma maa loodusilude suhtes, ei ole osatud rahva huvi äratada oma maanurkade ilu vastu. Siin võiks leida head eeskuju neist kaugeetest maadest, kuhu viimastel väljarändamise hooaegadel veerenud kodumaalasi, nimelt Austraaliast ja Uus-Meremaalt. Seal on oma riiklikud reisibürood kes organiseerivad matke mööda kodumaad, reklaamivad turistide huvipunkte. Raudteevagunid on seespoolt ilustatud ülesvõtetega looduslikult ilusamatest kohtadest. Vahete-vahel siginevad jaama esistele hiigelplakatid pealkirjaga, et kasutage oma suvepuhkust võimalikult hästi ja sõitke Sinistele Mägedele ehk m. s. Ja sel on mõju. Austraallased kasutavad väga palju oma vabast ajast kodumaa huvitavamate kohtade külastamiseks. Suvepuhkust püütakse mööda saata ikka kodust väljaspool, sest muul ajal saab kodus olla küllalt.

Meie kodumaal on vähe lootust turismi korraldamiseks riiklikul algatusel. Ei ole aga mingisuguseid takistusi seda teha eraalgatusel. Ja siin avaneks suur tegevuspõld Ülem. Eesti Noorsoo Ühenduse osakondadele, kelle ümber koondunud

liikmed just rändamishimulisemates aastates. Osakonnad maal ongi juba korraldanud omavahelisi külastamisi ja ekakursioone, kuid üldist kindlat korraldust selles ei ole veel loodud.

Oleks väga otstarbekohane, kui iga osakonna juure loodakse oma väike turistide kodu. Selleks ei ole vajaline ehitada mingisugutt suurt hoonet, vaid oleks küllalt, kui mõni osakonna tegelastest, kel selleks võimalus, lubab oma juures peatuda turistidel mõõduka tasu eest. Nüüd maal ringi rännates on tihti see häda, et pead läbi käima terve rea talusid enne, kui saad kuhugile öömajale. Mõnel pool koheldakse sind kahtlaselt kui röõvliit, teisel aetakse koertega välja, kolmandas kohas ei pääse koerte tõttu ligigi.

Milline hõlbustus oleks aga see rändavale noorsoolasele, kui ta teab, et igas osakonnas võib leida omale ööbimise paiga

ja tegemist ei tule teha ei umbusuga ega kurjade koertega.

Keskjuhatus hoolde peaks jääma küll asja organiseerimine kui ka sarnaste turistide puhkepaikade aadresside pidamine ja avaldamine ühes ööbimise tingimustega.

Võiksime võtta vastu niimoodi isegi välismaade noorsoolasi ja rändamine meie maal muutuks neile kergeks ja meeldivaks.

Nii võiks Keskjuhatus avaldada ka reklaame, et — külastage seda või seda kodumaa ilusamat kohta, et selle ja selle osakonna turistide kodu võimaldab Teile odava tasu eest mõnusa vastuvõtu ja et seal võite saata mööda ilusa looduse rümpes kõige mugavamalt oma suvepuhkuse jne.

Nii saavutaksime paremad sidemed noorsoo peres ja väljaspoolgi ja — osakondel oleks ka sissetulekuid.

Jüri öö.

Maati Mullari.

Vähe on aastas päivi, mis oleks säilinud tähistena meie rahva minevikust. Enamus kalendri „pühadest“ on võõrastelt meie ellu paigutatud juba sellest ajast, kui meie ajaarvamine sai lääne kristliku elu rööpaisse juhitud. Nii ei tunneegi päljud meie oma mineviku tähtpäivi, s. o. tähtsamaid päivi, sest oma püha pidamine oli võõraste poolt kõrvaldatud.

Rahva le esitasid lääne kultuuri toojad uusi pühimusi ja istutasid tema hinge võõrsilt pärit vaimuilma. Austuse mõtte asetati taevariigi ja juutide isamaa pühitsemise kultusega. Nii on meie ajaraamatus, või kalendris, säilinud tänapäevani „pühad“, millel pole mingit sidet meie rahva minevikuga, mida aga siiski üleriikliselt pühitsetakse. Oma minevikule pole aastas ühtki päeva pühendatud. Või ei olegi meil minevikku? Siiski. . . ajalugu võib sellest jutustada.

Kui võõrad, kes vallutasid meie maa, hävitasid meie muistsed maalinnad, ja kantsid, siis püstitasid neile kohtile oma lossid ja kloostrid. . . Uued ordulossid ja kantsid ei annud enam kaitset rahvale, vaid ümberpöörduvalt — neid ehitatsid uued maaisandad varjupaigaks rahva vastu. Rahvas, kes oma kaotsi läinud vabadust ihkas tagasi, juhutati uue juhi ja kantsi juure: Kristus ja Jerusaleem. Nii sündis rahvaga, kes olnud vaba, elanud iseseisvalt oma Vanemate juhtimisel ja armastanud kodumaad. Ajad möödusid — Eesti rahva vabaduse püüded ei kustunud ega piirdunud võõraste poolt soovitatud taevase elu nõudmisega. Ikka valjemalt ja kindlamalt nõuti ka *maise elu õigust!* Seda viimast olid uued maaperemehed piiranud just äärniselt. Üksi võitluse teel võis rahvas veel oma eluõigust panna maksma, ehk alistuda orjana.

Ajalugu teab jutustada, kuidas vahel-

duva õnnega Eesti maleva mõõka tõstis ristirüütlite vastu. Arenesid võitlused, kus langes raudrüütlite selga Lembitu nui, kus tõusis võitluse mõllus Tasuja mõök. Unkelt ratsutasid siis sõjateed mehed, julguse sära silmis — uskudes *Eesti tulevikku!* See usk oli ka ainuke kõlbline tugi, mis õigustas võitluse nende vastu, kes tulnud meie rahvast „päästma“ ja tegema „õndsaks“ — Kristuse nimel.

Kui 586 aastat tagasi üle maa süütusid tuleleegid, mis kuulutasid suure võitluse algust, siis kogusid kümned tuhanded oma juhtide ümber, et ühisel jõul raputada kaelast võõraste ikke.

Jüriöö tuledes leegitsev Eesti oli siis minemas vastu uuele tulevikule, lootes teha lõppu võõraste vägivallale. Järgnes Harju vabadusvõitlus, mille lõpp oli

kurb meie saatusele — võõraste ülevõimu ei suudetud murda.

Ometi 576 aastat hiljem teostus paljude lootus — Eesti sai vabaks ja iseseisvaks.

Nüüd, kus põlevad jälle üle Eesti Jüriöö tuled, tuletagem meelde oma esivanemate võitluse mõtet!

Austagem neid paiku, kus vanasti peeti võitlusi — seal peitub vaim, mis ühendab meid! Sest nüüd on aeg ühiselt pühitseda võitu, aeg julgemalt vaadata tulevikku ja luua oma kodu vaba ja iseseisva rahvana.

Ehkki vähe on aastas päivi, mis pühendatud meie iseseisvuse usule ja mineviku kangelasta mälestamisele, siis olgu meile julgustuseks esmalt meie ajaloolne võitluse öö, mida valgustavad üle Eesti Jüriöö tuled!

Kümme aastat edu suunas.

ÜENÜTO suurpäeva puhul.
EDRI.

ÜENÜ-l seisavad ees käesoleval suvel suurpäevad — tema 10 aastase juubeli pühitsemine. Väikesest algatusest on ÜENÜ kasvanud suureks üldtunnustatud organisatsiooniks.

Ainult üks osakonnist on selle arenemise algusest peale teinud kaasa ja ühtlasi olnud ka arenemise kõige suuremaks hooandjaks. See on ÜENÜ Tallinna osakond ehk lühidalt ÜENÜTO. Teine osakond, kes ellu tekkis asutamisel, — Rapla osakond, on juba rea aastate eest suikunud surmaunne, sattudes poliitilise voolu ohvriks.

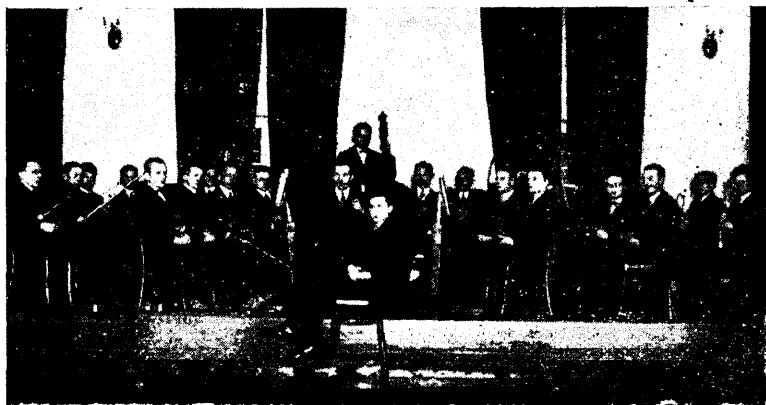
ÜENÜ Tallinna osakonda on jäänud ainult näputäis noorsoolasi, kes organisatsioonile jäänud truuks ja enda vananemise peale vaatamata noorsootöös ikka teinud kaasa. Need tegelased teavad jutustada paljugi huvitavat möödunud aastate kirjust tegevusest ja võitlusest oma eesmärkide eest. Mäletavad veel selgesti millise õhinaga töötati osakonna algupäivil. Need

olid ilusad ajad. Üksmeel, vaimustus, suured lootused, õhulossid! Olukord on kümne aasta jooksul muutunud tunduvalt. Mitte pahema poole, ei! Kindlasti paremusele. Kuid nüüd on tegevus omandand juba kindla suuna, veereb n. ü. kindlates rööbastes. Töötatakse ikkagi veel suure õhinaga, kuid rohkem juba elukogenult ja kainelt, mitte enam sarnase huupi tormava entusiasmiga. See entusiasm oli väga ilus, kuid vahest ka kahjulik, kuna palju tehti tühja tööd, kulutati energiat asjata. Ei olnud siis kahju energiast. Seda näis olevat lõpmatud hulgad. Energia otsa lõppemine „läbi põlemine“ näis võimatuna. Ainult aastad näitasid et energia siiski lõpeb, sest üksteise järgi langesid agaramad tegelased ja tõmbusid seltskondlisest tegevusest üldiselt tagasi. Selle tõttu tuleb küll erilist austust tunda nende ees kes noist ajust ikka veel püsinud aktiivsetena noorsoo ridades. Siin kerkib elavalt silme ette noorsoolaste peres

(mitte ainult Tallinnas, vaid ka ülemaa) tuntud „onu Sami“ kaju, see igavese nooruse kehastus, kes vaatamata oma paljale pealaele tegutseb noorte hulgas ikka sarnase noorustulega, et see au teeks igale noorelegi. Teise tegelasena on viimastel aastatel tõusnud juba „noorsoo professori“ ausse keskjuhatuse esimees A. Meikop, kes samuti pärit Tallinna osakonnast. Veidi hiljem onu Sami'ist algas ta tegevust, algul mitme aasta keskel küll õige passiivselt, kuid sattudes viimaks hoogu, ja nüüd teda vaevalt ükski

jõud suudab hoida tagasi sellest imestamisväärsest tegutsemishoost, millesse ta sattunud. Igale poole jätkub temast, ta on valmis kas või kolm korda päevas Harkust, kus ta teenistuskohat, kõndima Tallinna, kui see aga vajalik. Ja teebki tihti seda. On kuskil vaja kõnelejat osakonna tähtpäevale ja kõik ära ütlevad, siis ei ütle noorsoolane Meikop kunagi ära. ÜENÜ vaimlise ilma ja suuna määramisel on ns. Meikopil suuremad teened, kui kellegil teisel.

Võib olla pahandab nüüd ns. Meikop

ÜENÜ Hõimla osakonna sümfoonia orkester. Orkester esines hiljuti suurema kontserdiga Estonia sinises saalis, saades suure menu osaliseks, samuti mitmel osakonna poolt korraldatud õhtul.

kui neid ridu loeb, arvates et kiidan teda (temalt luba küsimata), aga küllap me jälle lepime ära!

Vanemaid tegelasi ja ÜENÜ asutajaid on ns. V. Leemets ehk Emar Eme (või viimasel ajal koguni E. E.) — andestagu ta mulle, et avaldan ta saladuse, kuid ta ise ütles hiljuti, et rumalus olla võõrast nime teha kuulsaks, — keda ühes A. Meikopiga võiks nimetada ÜENÜ ja noorsooliikumise teoreetikuks. Küllaltki tuntud ja suure kaaluga olid tema teoretiseerimised omaaegses „Urikivis“. Viimastel aegadel on ta jäänud passiivseks, nagu see juhtub ikka abielluvate noorsoolastega, kuid oli veel viimaste aegade ni Keskjuhatuse liige ja tegutseb nüüdki ÜENÜ ajakirjades.

ÜENÜ liigetena Tallinna osakonnas on püsinud veel vahetpidamata algupäivilt ns. ns. Simka Tsöpukov, kes 150⁰/₀ eest-

lane, kuigi rahvuselt juut, ja kes juba mitmendat aastat Tall. osakonna rahaminister, milles teised organisatsioonid ÜENÜTOüle ainult kadedust võivad tunda, siis Elmar Selvnik, kes varematal aastatel Keskjuhatuse kirju toimetas, prl. Marta Martinson, Vold. Luik ja veel mõned, kes küll aktiivsed pole olnud, kuid siiski nimekirjas püsinud.

Oma kümnedat aastapäeva tahab Tallinna osakond 4. mail pühitseda suurema pidulikkusega Noorseppade Kodu ruumes, Kadriorus. Seal tuleks ka siis pikemaid ülevaateid osakonna 10-aastasest tegevusest, mis paljugi huvitavat võivad pakuda nooremale noorsoolasele. Kenad mälestused ergutavad ja neist ammutakse jõudu teotsemiseks tulevikuks, sest on võimalus konstanteerida arenemist tubli edu suunas ja keda ei ergutaks edul

ÜENÜ Esitava Kogu muljeid ja resolutsioone.

ÜENÜ Esitava Kogu resolutsioone:

1. ÜENÜ Esitav Kogu ärakuulates aruandeid kohtadelt tnnnistab ebaõigeks ja avaldab protesti maavalitsuste talitusviisi vastu, kes ÜENÜ osakondi omale sissetuleku allikadena kasutades kõrgema lõbustusmaksuga koormavad kui teisi hariduslisi seltse. Vaid hoopis vastuoksa tuleks ÜENÜ osakondade peod koos teiste haridusliste seltsidega hoopis vabastada lõbustusmaksust.

2. ÜENÜ Esitav Kogu avaldab korduvalt protesti, et ÜENÜ Keskjuhatus on tarvilisel määral jäänud ilma riiklisest toetusest, mis tõttu see suurim kultuurorganisatsioon Eestis on sunnitud oma tegevust tuntuvalt piirama, töötades ühegi palgalise tööjõuta. Esitav Kogu

nõuab, et vastavad ametiasutused kui ka Kultuurkapitali Valitsus väarikamalt hindaksid ÜENÜ kultuuritööd ja võimaldaksivad temale laiemat tegevuse suurema toetuse määramisega.

3. ÜENÜ Esitav Kogu ärakuulates aruandeid kohtadelt ja arutades õppiva noorsoo suhtumist ÜENÜ tööle, leiab, et kindlasti on vajalik õppiva noorsoo kaasabinoorusliikumise kultuurtöös. Esitav Kogu näeks häämeelega, et selles töös aitaksid kaasa õpetajad, pedagoogika nõukogud ja koolivalitsused linnades kui ka maal. Esitav kogu avaldab valjut protesti üksikuile koolitegelasile, kes on seni takistanud noorsootööd.

ÜENÜ Esitava Kogu muljeid.

Vilu märtsi hommik. Vanaaegses Niguliste tornis taob keli 10 ja Õpetajate liidu ruumidesse vajub Rataskaevu (millal siin küll mõni rataskaev võis olla?) tänavalt ikka enam ja enam maanoori.

On vanu tuttavaid, ent on palju kogunud ka uusi esitajaid, sellele ÜENÜ Esitava Kogu arvult juba 23. istungile. Saalis tundub maameeleolu, noorsoolikku tõsidust ja vaimustustki, kui keskjuhatuses esimees A. Meikop ÜENÜ parlamendi avasõnus toob tervitusi ka Soomest. Vaimustus tõuseb kui esimehe ettepanukul enne tegelikku töö astumist aatelisel andumusel ühiselt lauldakse: „Kaunimad laulud“. Tundub see ühisena ühendavana töötusena elada oma töös ja teotsemis oma kodumaale ja rahvale.

Tervitavad veel haridusministeeriumi esitajana prl. Möllits, kultuurajaloolise seltsi poolt A. Põrk, karsklaste ja hõimutegelaste poolt V. Ernits jt.

Ning siis algab tõsine töö. Valimised, kinnitamisid toimuvad kiirelt ja asjalikult. Sisulikum aruanded kohtadelt, kavad ja referaadid tekitavad sageli elava sõnavõtu.

Puudub see ametlikkus, nagu seda sageli tundub teistel „kongressidel“. Ning ometi tunnustavad esitajad lõpul, et nad koosviibimiselt viivad ka ametlikkude otsusteta ja kohustusteta enam kaasa kui teistelt kongressidelt — viivad kaasa õhkondlikku meeleolu.

Paljud huvitavat pakuvad „aruanded kohtadelt“. Igal pool on vilgas ja raske töö käimas, olude kiuste. Sest raskusi on palju. Puuduvad ruumid, puuduvad juhid, õpetajaskond on ükskõikne, kassa on tühi, kohalik „haritlaskond“ sageli halvaks panev ja mõnitav ning, mitte väga harva, isegi vastutõotav. Ent raskused näivad andma hoogu juuregi. Eluvõimsaid uusi osakondi tekib siin ja sääal nagu iseenesest ning näib teiste seltside kõrval algatus seltskondlikus töös vajuvat noorsoolaste kätte. Ametlikud haridus- ja muud seltsid ei suuda pea kusagil võistelda, vaatamata neile antavaile soodustustele ja toetusile tõsiselt tööle asunud noortega. Tundub siin tugevamat õhkonda, sügavamamat töötahet ning avaramat sihti — jõudu ilusama, õilsama ühiskonnani. Pea igas aru-

andes pesitsevad raskuste sisse põimituna sõnad: „ümbruskond hindab; „elanikud pooldavad,“ „rahva soe poolehoid“ jne.

Kogu ÜENÜ pere teostamises tundub palju noorpõlvele omast uue otsimist, oma loomingu viljelemist, omapära taotlemist ning näib, et noored igal pool saavad aru oma organisatsiooni ülesandest külanoorpõlve koondamisel enesekasvatamiseks ja ühise kõrgepingelise külakultuurõhkkonna loomiseks rahvuslik-omapärasel viisil. Tundub, et noored ka töö meetodite valikul ja töövahendite leidmisel on õnnelikumad vanadest seltsidest ning sihikindlalt on asunud kõige „oma“ süvendamisele vastukaaluks linna „lõbukultuuri“ moodsuseile, labasusele ning teab kust laenat „lööklaulude ja moeviimaste“ kerge kultuurile.

Keskjuhatus tegevuse aruanne võeti vastuvaidlematult vastu ning avaldati tänu seniseile juhtidele. Keskjuhatus tegevuse eeskavas on juubeli pidustuste korraldamine ja läbiviimine, noorustöö süvendamine osakondades, sügavamate sidemete loomine välis- ja naabermaade noortega, rahvatantsude korjamise läbiviimine, oma ajakirja väljaandmine ning palju muid eeltoodid kaugemate ülesannete teostamisel.

Läbirääkimisel avaldati teravat pahameelt ja protesti riiklikust toetusist ilmajätmise ja meie võimupoliitikas sel alal valitseva erakondade türannia ning kultuurilade kultuureitvõtete politiseerimise vastu. Palju kõneldi ülekohtuselt kõrge ja erapoolikust lõbustusmaksust ning koolinoorsoole ÜENÜ-st osavõtmiseks takistuste tegemisist.

Kinnitati 9 uut osakonda. Uude keskjuhatusse valiti noorsoolased: Ed. Riisman, A. Meikop, R. Saarmann, R. Inglise, E. Kaljot, H. Hasenbuš — Tallinna osakonnast, J. Kreek, V. Rooberg — Hõimla osakonnast ja E. Martinson — Voldi osakonnast.

Kaunis elavaid mõttevahetusi tekitasid oma ajakirja ja juubeli pidustuste küsimused.

Ka referaate jälgiti tähelepanelikult. Kehakultuuri sihtkapitali kehakasv. inspektori E. Idla refereeris „Noored kehakultuuri töös“. Sport ja kehakultuur on vajalikud tsivilisatsiooni halbade mõjude

(kidurus, ühekülgsest arendavast elukutsed jne.) ja ka halbade lõbude vältimiseks. Ühekülgse füüsilise töö tõttu mitte küllalt igakülgsest arenenud külanoorilegi on kehakultuur kasulik, et arendada nende kogu organismi liikuvamaks ja tugevamaks. Mitte üksikute rekordsportlaste arendamise, vaid suurte hulkade kaasatõmbamine, sest rahval pole kasu rekord-sportlastest.

Preili A. Raudkatsi „Rahvatantsude ja mängude viljelemisest“ leidis samuti elava kuulajaskonna. Laul, mäng ja noorus kuuluvad ühte. Rahvatantsul on suurem kunstilinegi väärtus, kui moodsate tantsude lõpmatud: „samm edasi“, „samm tagasi“, „samm vasakule“, „samm paremale“. Ka pole moodsatel tantsudel kunagi pikka iga, vaid A. Pavlova ütleb õigustatult: „moodsad tantsud on kui vaht mis tõuseb vee-pinnale, et jälle kaduda jäljetumalt“.

Ent rahvatantsud on ka nõudlikumad. Neid on raskem õppida ning õppimisele peab järgnema püsiv ja kestav harjutamine. Alles siis kui tehnilistest küsimustest täiesti üle saadud, pääseb rahvatants mõjule. Rahvatants nõuab ka teatavat õhkkonda ning sobib ta just hästi noorpõlvele ja mitte ainult lavapalana, vaid tantsuna. Hääl on kui tantsule ise kaasa lauldakse, kuna saatjaks võib olla igasugune mänguriist. Tuleb suurendada rahvatantsude ja mängude arvu nii nende kogumise kui ka välja arendamise teel. Eriti võib stiliseerida ja arendada rahvamänge.

Eriti elavat ja kestvat mõttevahetust huvi pakkus Kolga-Jaani osak. esimehe noorsoolase O. Ibiuse kõne osakondade tegevusvõimalusist maalt, kuna see tuli noorsoolaste otsekohestelt teotsemisaladelt ja külaõhkkonnast. Ka on nimetatud osakonnal lühikese ajajooksul olnud ümbruskonnas eriti väljapaistvus, mitmekesisus ja viljarikkus.

Kuna referaat arvatavasti hiljem täielikult „Eesti Nooruses“ ilmub, loobume siin ta kirjeldamisest.

Koosolekust võtsid osa 82 esitajat 43 osakonnast. Viljarikas ja meeoluline koosolek lõppes ühise vaimustava lauluga, millele järgnesid veel üksikute maakondade (Viru, Tartu) esitajate omavahelised nõupidamised.

NOORSOO TÖÖ MAILT

Mujal :

Soome noorsooliidu talpepäivi peeti 9—10 märtsil Etelä-Pohjamaal Ilmajõe rahvaulikooli juures. Eeskavas olid sisukad referaadid, õppekäigud jne.

Noorsooliidu suvepäevad, pidustus ja pääkoosolek peetakse 25.—26. juunil Lahti linnas. Päevadele järgneb 27. juunil ühine ekskursioon Eestisse ÜENÜ 10. a. juubeli pidustustele.

ÜENÜ seekordse juubeli pidustuste kutsetele on Soomest loota suurt vastukõla. Praegu on juba end Eesti sõiduks ülesse kirjutanud üle 200 osavõtja.

Paljud noorsooliidud toovad kaasa väljapanekuid meie noorsoonäitusele. Nii toob Satakunna noorsoo liidu kauaaegne esimees kunstnik J. K a r h u l a, kes juba 30 a. töötanud liidu juhatuses, Satakunnast kaasa hulga väljapanekuid sealsete noorsooühingute kodu uurimise (kotiseutu) töö tulemusist ja töö viisidest. Lugupeetud kunstnik korraldab ise meie näitusele väljapanekuid ja annab vastavaid seletusi.

Toimetusele on saadetud Satakunna noorsooliidu 1928 a. tegevuse ülevaade. Selle järele on 39 Satakunna noorsooühingus 1878 liiget. Pidusid on peetud 171, kõnesid ja referaate 417, näidendeid ettekantud 145. Esikohal on spordi, käsitöö, võimlemise, kodu uurimise ja laulu ja muusikaharud.

Lõuna-Karjala noorsoo liidu poolt võtavad ÜENÜ juubeli pidustustest osa laulukoor ja rahvustantsijad. Koori juhatab Olga Kilpia. Koor on sama, kes Soome noorsoo liidu lauluvoistlustel sai esimesse auhinna ja koosneb Karjala noorist. Rahvustantsijaid on 6 paari. Soome haridusministeerium on koorile ja tantsijatele sõidu toetuseks määranud 10.000 Smk; (see on enam, kui saab meie ÜENÜ oma 146 osakonnaga ühtekokkul).

Rootsis mälestasid Stockholmi ringkonna noorsooühingud 10 aastast ühistööd suurema ühispidustustega. Ülemaaline häälekandja „Hembygd“ andis sel päeval välja Stockholmi erinumbri.

Rootsi noorsooühingud protestivad ajakirjanduses kerge ja sisutu raadiomuusika eeskavade vastu. Nõutakse rahvuslikumat eeskava, eriti ettekandeid oma helimeisfreilt, ning rahva motiivide ja viiside esitamist ja ruumi ka külamuusikale.

„Hembygd“ märtsi numbris kirjutab rootsi taimeteadlane A. Erik Lundström oma teaduslike uurimiskäikudega seotud matkamälestisi Eestist. Eeslikelele avaldusele „mina olen rootslane“ on kirjutaja igal pool Eestis leidnud sõbralikumaid nägusid. Kirjeldust illustreerivad pildid.

Allmoge gilletil uus suvikodu. Rootsi rahvustantsuselts Allmoge gillet omandas endale ostuteel Stockholmist ühe tunni veete kaugusel asuvas Vaxholmis uue kauni suvikodu. Endine suvila müüdi ära kui linnast liig kaugel asuv.

Allmoge gillet on Eesti noortele hästi tuntud oma rahvustantsudes esinemistega ÜENÜ oma kultuurpäevadel 1926 ja 1928 aasta suvel.

Saksamaal lõppes noorsoo näitus: „Das junge Deutschland“ mida Berliinis, Leipzgis, Hannoveris, Dortmundis ja Altonas käis vaatamas 300000 inimest.

Berliini linnavalitsus ostis hiljuti ujuvaks noorsoo rändkoduks ühe laeva, kus ruumi 80 noorele. Enne seda oli linnavalitsusel juba 2 ujuvat rändkodu: „Oberbürgermeister Böss“ ja „Dr. Reimann“.

Saksa „Volkspartei“ kongressil 26. veebr. s. a. kõneles partei juht Dr. Stresemann järgmist: „Tänapäeva arengu halvaks nähteks on, et noorus end üldiselt parteidest eemale hoiab, kuna ta siin midagi külgetõmbavat ei näe. Organisatsioonide astumine isikute asemele on tänapäeva poliitilise elu põhipahe. Organisatsioonides ja ühingutes on inimesel veel oma väärtus olemas, kuna praeguste poliitiliste parteide rutiinlik parteiasjandus ühtki inimest Saksamaal enam ei huvita.“

Itaalias on fašistlikele noorsooliigetele suitsetamine keelatud.

Meil:

ÜENÜ **Kolga-Jaani** osakonna häälekandja „Metsatar nr. 5 ja 6 on ilmunud. Sisuks osakonna teated, kodukord, ilukirjandust ja „muljeid YENY Esitava Kogu istungilt 9—10 märtsil.“

Senistest tegevuses soikund osakonnast on uuesli tegevust alustanud Narva ja R a m m a osakonnad, kuna K i l t s i osakonnas uuesti elluärkamiseks eeltööd käimas.

Käesoleval aastal on uutena osakondadena registreeritud: 1) S o m p a osakond Virumaal, asutatud 26. jaan. 1929, aadress: postkast nr. 22 Sompä; 2) P o l l i - P e r a k ü l a osakond Viljandimaal, asut. 3. märtsil s. a. aadress: Lilli posti agentuur.

Asumas on mitmed uued osakonnad Viru ja Harjumaaale ning Lõuna Eestisse.

Nooruslooming on Narvas ilmuv noorsoo ajakirja nimi. Toimetuses on: Evi Klemets, Valeria Pika, Hermine Romek, R. Ollino, Leo Trellmann jt. Ajakiri on illustreeritud ning sisuks ilukirjandust ja ariklaid.

Noorsoo suurpidustused Pärnus korraldab Eesti Noorsoo Karskusliit 27-30 juunil. Kavas referaadid, kontserdid, väljasõidud jne.

„Kajas“ nr. 72—28. III. 29 kirjeldab keegi õppur põllumehe ringkonnast pikemas artiklis pealkirjades all: „Noored, maa ja tung linnadesse Maale tuleb kultuursemaks muuta, Vastasel

korral ei vähene tung linnadesse“, tänapäeva maa noorsoo eluvaateid.

„Moodne keskkooli lõpetand ja õppeaastate jooksul linna kultuuri pahede ja hüvedega harjund noorur satub vastollu isataluga. Ta ei leia omale maalt vastavat õhkkonda ning algab tegevusalasid olsima linnast, sest ta on kasvata tud maale sobimatus vaimus. Palju võlgneb ka võimuaparaf, kellest oleneb rahva heakäe- käik. Maal kasvava arenenuma põlve, maa- noorsoo, vaimliste nõuete rahuldamiseks pole tehtud midagi.“

ÜENÜ Virumaa osakonde vahelise nõupidami se korraldasid Virumaa osakonnad 7. aprillil Rakveres. Koos oli Rakvere, Väike-Maarja, Kahula,

Veltsi, Kärü, Tõnuvere-Nurmetu, Karitsa, Palmse ja Aaspere osakondade esindajad. Nõupidamine oli väga ühemeelne ja edukas. ÜENÜ Keskkorralduse poolt tervitas A. Meikop, tähistades meie noorsoo ülesandeid. Peale Virumaa osakondade tegevus- ülevaateid moodustati ÜENÜ Virumaa keskkorral- dus. Keskkorraldusse valiti nsd: R. Lipp, W. Mustel, Kuke, Orav, Kuusik, Sika ja Peeberg. Revis- jonkomisjoni: A. Liiv, Altdorf, Nestor. Keskkor- ralduse ülessandeks jääb kesktegevuse elustamine, keskkorraldus võtab oma kanda Virumaa noorsoo suvipidustuste ja spordipäeva korralduse. Väga tänuiliku poolehoidu avaldati koosolekul viibivale kirjanik Jakob Liivile, kes soojalt kaasa elab noorte tegevusele.

Jüri Noorte pühalt.

Läinud suvel korraldasid ÜENÜ Rae, Lagedi ja Aruküla osakonnad Lehmja tammikus ühise noorte püha, mis korralduse üksmeele poolest võiks olla eeskujuks. Meie pildil rongikäik ja naisvõimlejate esinemine.

ÜENÜTO sportline tegevus aasta esimesel veerandil.

Tall. osakonna spordi-klubi on olnud k. a. eriti aktiivne ning on teotsenud kolmel alal ja nimelt: Jääpallis, käsipallis ning ping-pongis.

Jääpallis on teotsenud meeskond õige taga- järje rikkalt ning enese rainunud välja A klassi. Üldse on meeskond esinenud 9 korda, võitnud 7 võistlust vahekorraga 47:27. Edukamad väravakü- tid on Roots, Kurtmann, Treimann ja Kass. Eesti ringkondade meistermeeskonnas mängisid nrs-d: Hallik, Rebane, Koni, Beil (kapten), Hammer, Vindschenko, Raja, Kurtmann, Treimann, Roots, Kass.

Käsipallis on nais- ja meeskonnad esinenud nii korv- kui ka võrkpallis. Eriti edukas on olnud naiskond, kes 16 mängust 11 on võitnud, ÜENÜTO naiskond tuli korvpallis 1929 aasta meistriks, lüües finaalis vana rivaali Kalevit 23:19. Võrkpallis võitis naiskond NMKÜ karikavõistlused ja tuli Tallinna meistriks, kuna Eesti meister on EASKlubi Tartust.

Korvpalli meistrid on Birk, Melldorf, Luht, Zander (kapten), Viksten ja Möllifer. Tallinna meistrid võrkpallis: Birk (kapten), Truu, Peet, Luht, Viksten, Virkus.

Ping-pongis esineti ka, kuid peaaesjalikult oli ta omavahelise alana ÜENÜTO on andnud ka ühe ping-pongi rahvusmängija prl. Virkuse, kes ka oma vastase võitis. Peeti omavahelised ping-pongi võistlused osakonna meistri nimele: Meistriks tulid meeste üksikmängus Viktor Nikonav, meeste paaris- mängus vennad Teffelid, segapaaris mängus: Virkus- Nikonav, naiste paarismängus: prl-d Virkus-Birk, handicap naistele Linda Virkus, meestele Raoul Pärnpuu, naiste üksikmängu finaali pääsesid prl-d Birk ja Virkus, aja puudusel ei olnud võimalik fi- naali pidada ära

Eelolevas suvises tegevuses juba 10 juubeli aasta oma juubeli võistlustega kohustab energilist tegevust.

Vastutav ja tegev toimetaja Ago Jõger. Väljaandja: Ülemaalse Eesti Noorsoo Ühenduse Keskkorraldus
Toimetus: Eduard Riisman, August Meikop ja Eduard Triik.
„Estotriikk“ Tallinn, S. Karja 8.

Hind 20 senti.

K. a.

Tänavu aastal möödub 10 aastat **Ülemaalse Eesfi Noorsoo Ühenduse asutamisesi.**

Ühenduses sellega korraldab ÜENU Keskjuhatus 29. ja 30. juunil s. a. Tallinnas suuremad pidustused, millest võtavad osa pea kõik ÜENÜ osakonnad (arvult 146) kui ka teisi seltse üle maa. Väljastpoolt külastavad pidustusi **Soome, Liivi, Läti, Rootsi, Taani, Norra, Ungari** j. t. noorsoo organisatsioonid. Ka korraldatakse sel puhul Eestisse väljastpoolt mitmed suuremad **ekskursioonid**. Nii **Ameerika eeslaste, Inglise rahvustantsijate Seltsi** j. n. e. poolt.

ÜENÜ Keskjuhatus annab juubelipäevaks välja oma kümnennda aastapäeva „**Juubeli Albumi**“ mitmes tuhandes eks. Ühtlasi laseb trükkida **pidustuste kava** raamatuna, missugune sisaldaks peale pidustuste informatsiooni ka pilte ja teateid meie kodumaa, eeskätt Tallinna vaatamisvääriisematest kohtadest.

Teile kui lugupeetud ärimehele sellest teatades, julgeme loota, et Teie seda juhust oma äri reklaamimiseks ei jäta kasutamata.

Lähemal päivil külastab Teid meie esindaja, kellele palume lahkesti anda üle oma kuulutuse teksti.

Suurima lugupidamisega
**Ülemaaline Eesti Noorsoo
Ühenduse Keskjuhatus**

Tallinnas,
28. aprillil 1929
Harju t. 37